

UCHWAŁA NR

RADY POWIATU BRZESKIEGO

z dnia2025 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na rok 2025

Na podstawie art. 12 pkt 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 107, poz. 1907) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 1673), Rada Powiatu Brzeskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na rok 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Brzeskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PROGRAM ZAJĘĆ EDUKACYJNO – KOREKCYJNYCH DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
W OPARCIU O MODEL DULUTH w 2025 R.
OPRACOWANIE: SEBASTIAN PLUTA**

PODSTAWY PRAWNE

Bezpośredni obowiązek opracowania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie wynika z Art. 6. Par. 4. Pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2005 Nr 180 poz. 1493), na mocy którego do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m. in. opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. A same wskazania względem realizacji zadania wynikają z Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163).

REKOMENDACJE MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

Zgodnie z Art. 4.3. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej „Wobec osób stosujących przemoc domową stosuje się przewidziane w ustawie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową”

Zgodnie z Art. 4.4. Ustawy : „Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową

przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy”

Zgodnie z Art. 4.5. tejże Ustawy: „Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową są realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów”

Idea oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc (dalej OSP) domową wywodzi się z przekonania, że z uwagi na fakt, że zachowania przemocowe w rodzinie są wyuczone i przejmowane z pokolenia na pokolenie, istnieje możliwość korekty takich zachowań, połączonej z edukacją, niezbędną do uświadomienia OSP, że zachowania takie mają w istocie charakter przemocy wobec osoby najbliższej.

Rekomendacje Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163) wskazują, że ich cel zakłada:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;

8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;

9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

W chwili obecnej w Polsce przeważnie jest realizowany program w ramach klasycznego modelu Duluth (dostosowany kulturowo do warunków Polskich) bądź przy jego modyfikacjach. „Partner”, zaś pozostałe, to programy autorskie i krajowe, które często korzystają z ww. programu.

Cytując za: Dziadulak i wsp. (2017, str. 54) „W programie Duluth zakłada się, o czym już wspomniano, że przemoc w rodzinie ma podłoże kulturowo-społeczne i jest definiowana jako przejaw męskiej władzy i kontroli nad kobietą. Program ma charakter psycho-edukacyjny i prowadzi się go dyrektywnie. Jednym z głównych założeń programu Duluth jest pomoc OSP w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu m.in. :

- uświadomienie mu, czym jest przemoc;
- uzyskanie przez niego świadomości własnych aktów przemocy wobec bliskich;
- rozpoznanie przez niego sygnałów ostrzegawczych zapowiadających wystąpienie przemocy;
- opracowanie Planu Bezpieczeństwa w celu zapobieżenia użyciu siły i przemocy;
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie, bez użycia agresji;
- naukę umiejętności partnerskich, układania stosunków w rodzinie, korzystania z pomocy innych;
- naukę konstruktywnego wyrażania uczuć

CELE NINIEJSZEGO PROGRAMU

Podstawowym celem każdego programu korekcyjno-edukacyjnego jest powstrzymanie OSP przed dalszym stosowaniem przemocy wobec osoby najbliższej.

Cele niniejszego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego są zgodne z już wymienionymi rekomendacjami Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163) , tzn.:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

ADRESACI PROGRAMU

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjny realizowany przez Powiat Brzeski adresowany jest wobec osób stosujących przemoc domową. Mogą to być osoby, które dostały skierowanie w ramach oddziaływań Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Brzeskiego. Poza osobami skierowanymi w ramach realizacji procedury Niebieskiej Karty uczestnikami mogą być osoby skierowane zobowiązaniem sądowym. Adresatami są zarówno kobiety jak i mężczyźni.

ZASADY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE I REALIZACJI PROGRAMU

1. Kandydaci do udziału w Programu odbywają rozmowę wstępną po skontaktowaniu z realizatorami programu, bądź poprzez kontakt realizatorów z osobą skierowaną do programu w przypadku wyrażenia zgody na kontakt ze strony realizatorów.

2. W trakcie rozmowy wstępnej (konsultacji diagnostyczno-motywuującej) następuje wstępna weryfikacja kondycji psychicznej kandydata oraz ocena czy nie występują problemy z uzależnieniem.
3. Uczestnicy by zostać zakwalifikowani muszą wykazywać się optymalnym zdrowiem psychicznym by móc skorzystać z udziału w programie.
4. Osoby wykazujące cechy uzależnienia otrzymują „warunkowe zaświadczenie” o dopuszczeniu do udziału w zajęciach po ukończeniu przynajmniej podstawowego programu terapii uzależnień wystawionego przez podmiot udzielający takiego wsparcia.
5. Osoby które wykazują się aktywną chorobą psychiczną bądź zaburzeniami w funkcjonowaniu psychicznym bądź fizycznym uniemożliwiającą udział w zajęciach grupowych będzie otrzymywała informację o możliwych formach pracy dla niej w okresie trwania choroby.
6. Warunkiem uczestnictwa w programie jest podpisanie przez klienta kontraktu, który ustala zasady uczestnictwa w programie i jego ukończenia. Poprzez uczestnika programu rozumie się osobę, która podpisała kontrakt.
7. Warunkiem ukończenia programu jest uczestnictwo w co najmniej 80 % godzin zajęć w danej edycji programu (zarówno grupowych, jak i indywidualnych przypadających na danego uczestnika) i zaliczenie nieobecności w formie realizacji zadanego zadania. Frekwencja dla danego uczestnika jest obliczana w odniesieniu do całkowitej liczby godzin w ramach danej edycji programu, tj. 60 godzin zajęć. Oznacza to, że uczestnik może uzyskać zaliczenie programu do 12 h nieobecności.
8. W przypadku większej liczby godzin nieobecności uczestnik zostaje poinformowany o potrzebie zrealizowania całego cyklu od nowa jako warunku uzyskania zaliczenia.
9. W trakcie oddziaływań grupowych każdy z uczestników może zostać wydalony z grupy w przypadku naruszenia zasad funkcjonowania w grupie, jego uczestnictwo może zostać również zawieszona, jeżeli łamanie regulaminu wynika z uzasadnionych kwestii zdrowotnych bądź przekierowany do realizacji programu w wersji indywidualnych spotkań.
10. W przypadku kolejnych aktów stosowania przemocy decyzją trenerów osoba stosująca przemoc może zostać zobowiązana do udziału w kolejnym cyklu zajęć jako warunku uzyskania zaświadczenia o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.
11. Przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową objęte są działaniami monitorującymi i ewaluacyjnymi prowadzonymi przez podmiot, któremu powiat zlecił realizację prowadzenia

oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz wojewodę, a wyniki tych działań są wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

12. Po zakończeniu programu będzie prowadzony monitoring i ewaluacja jego efektów, przez okres do 3 lat po zakończeniu programu.

CZAS TRWANIA PROGRAMU, SPOSÓB I FORMA

Program będzie realizowany w 1 edycji od marca 2025 roku do grudnia 2025. W ramach realizacji programu każdy z uczestników odbędzie spotkanie diagnostyczno-motywuujące – kwalifikujące do udziału w programie.

Zajęcia poza spotkaniem diagnostyczno-motywuującym będą przyjmować formę oddziaływań grupowych w systemie 15 spotkań po 4 h każde na jeden cykl zajęć.

Maksymalna liczba uczestników wynosi 15 osób, minimalny 6.

W trakcie spotkań uczestnik zgodnie z zapotrzebowaniem i wskazaniem trenerów będzie uczestniczył w spotkaniach indywidualnych.

PROWADZENIE PROGRAMU

Zajęcia w grupie będzie prowadzić para damsko-męska. Zajęcia indywidualne jeden z trenerów, bez względu na płeć. W grupach korekcyjnych dla OSP ze względu na duży poziom zaprzeczania i manipulacji ze strony uczestników konieczne jest prowadzenie zajęć przez dwie, ściśle współpracujące ze sobą osoby. Praca w duecie: kobieta i mężczyzna, jest korzystna z uwagi na fakt, iż relacja pomiędzy prowadzącymi staje się dla uczestników modelowym przykładem komunikacji partnerskiej. Obecność kobiety podczas pracy korekcyjnej staje się dodatkowym czynnikiem konfrontującym kształtującym, ważnym w procesie zmiany zachowania.

Realizatorzy programu zobowiązani są do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej dokonanie oceny realizacji zadania i postępów u uczestników programu.

PODSTAWY TEORETYCZNE PROGRAMU

Program jest z założenia integracyjny, co odnosi się do rozumienia zjawiska przemocy w sposób wielopłaszczyznowy, co wymaga wykorzystania różnych sposobów pracy i rozumienia problemów z różnych perspektyw. I tak przemoc ma swoje źródło m.in.

- w rodzinie pochodzenia (podejście systemowe)
- w przekonaniach i procesach myślowych wpływających na zachowania (podejście poznawczo-behawioralne)
- w interakcjach i procesach w nich zachodzących (podejście skoncentrowane na emocjach (EFT))
- wynika z braku umiejętności radzenia sobie z samym sobą (Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach).

Stąd program ma swoje oparcie w wyżej wymienionych podejściach.

- podejściu systemowym
- podejściu poznawczo-behawioralnym
- podejściu skoncentrowanym na emocjach
- podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniach

W podejściu poznawczo-behawioralnym rozumie się, że u źródła trudności wielu pacjentów leżą ich własne przekonania i sposoby zachowywania się, które się wzajemnie podtrzymują i utrudniają poprawę. Nieadekwatne myśli w trudnych sytuacjach wywołują przykre emocje, które mobilizują do nieskutecznego działania, co z kolei wzmacnia poczucie bezradności. Celem terapii jest analiza tych myśli, emocji i zachowań, by następnie zastosować odpowiednie techniki pracy prowadzące do przerwania tego błędnego koła.

Podejście skoncentrowane na emocjach z kolei zwraca uwagę na emocje (jako zjawisko zachodzące w mózgu o własnej podstawie neurochemicznej oraz fizjologicznej) i ich rolę w naszym funkcjonowaniu i interakcjach z innymi.

Podejście systemowe upatruje źródeł naszych problemów w systemie z którego pochodzimy (wzorce, delegacje, przekonania i inne elementy wyniesione z domu pochodzenia, ale i istniejące w obecnej strukturze rodzinnej).

W podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniu z kolei koncentruje się uwagę na szukaniu rozwiązań problemów i wzmacnianiu pożądaných zmian jako głównego motoru uzyskiwania zmian w swoim życiu.

Połączenie powyższych sposobów i podejść daje dużą szansę na uzyskanie skutecznej zmiany zachowania uczestników programu.

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program koncentruje się na rozumieniu przemocy jako zjawiska wyuczonego i kształtowanego społecznie oraz wzmacnianego kulturowo. Pozwala to na przyjęcie założenia, że poddając OSP odpowiednim oddziaływaniom można niejako oduczyć go przemocy.

Naczelnym celem Programu jest redukcja zachowań agresywnych u jego uczestników, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec kobiet, oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe.

Program ma charakter edukacyjno-korekcyjny. W części edukacyjnej koncentruje się na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, relacji z innymi ludźmi, determinantami naszych zachowań oraz wiedzą sprzyjającą i umożliwiającą uzyskanie zmiany we własnym zachowaniu i jak funkcjonowaniu. Część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego.

Plan zajęć na jeden cykl zajęć będzie przyjmował następujący zakres który odpowiada na cele którym przyświeca prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

1. Moja odpowiedzialność za złość, napięcie i własne zachowanie które z niego wynikają. Zobowiązanie do zatrzymywania agresywnych zachowań. Mój Plan bezpieczeństwa.
2. Świat emocji i tego jak na nas wpływają.
3. Czym jest przemoc i dlaczego szkodzi mi i otoczeniu?
4. Mój lęk i strach , jak wpływa na zachowania?
5. Nasze przekonania jako źródło zachowań.
6. Moja rodzina pochodzenia i wpływ na moje życie, wybory i zachowania.
7. Stres i napięcie jak się we mnie budują i jaki mają na nas wpływ?
8. Co się dzieje w relacjach?
9. Jak sobie radzić z napięciem w sporach i kłótniach?
10. Jak obniżać napięcie przyjmując odpowiedzialność za własne zachowania?
11. Jakich manipulacji używam by odciągnąć od siebie odpowiedzialność?
12. Co wolno a co nie wolno wobec dzieci, czyli o korzystnych i niekorzystnych zachowaniach wobec dzieci.

13. Jak tworzyć dobre relacje z innymi?
14. Radzenie sobie z napięciem w trudnych sytuacjach budujących napięcie.
15. Mam wpływ na swoje życie i na to jak ono będzie wyglądać.

EWALUACJA PROGRAMU:

Po ukończeniu Programu następuje ocena postępów uczestników, zawiera ona następujące elementy: obecność, nie stosowanie przemocy, trzeźwość, zaakceptowanie (nie umniejsza i nie usprawiedliwia, nie obwinia innych osób, bierze na siebie odpowiedzialność za przemoc, rozpoznaje w jaki sposób przyczynia się do powstania problemów), zastosowanie poznanych technik (podejmuje świadome kroki aby uniknąć przemocy, stosuje przerwy, rozmowy z samym sobą, umiejętności rozwiązywania problemów, itp., wykonuje prace domowe i zalecenia), aktywne zaangażowanie (język ciała i reakcje niewerbalne wskazujące na uwagę i zainteresowanie, utrzymuje kontakt wzrokowy, mówi z uczuciem, w komentarzach odnosi się do tematu spotkania), otwarcie się (ujawnia wewnętrzną walkę, uczucia, lęki i zwątpienie w samego siebie, nie ukrywa i nie unika pewnych kwestii, nie jest sarkastyczny i nie przyjmuje postawy obronnej), delikatny sposób wyrażania się szacunek dla partnera i kobiet w ogólności (nie używa seksistowskiego i obraźliwego języka, pilnuje, aby inni nie wyrażali się w taki sposób).

Oceny końcowej dokonują osoby prowadzące oddziaływanie.

W związku z obowiązkiem prowadzenia monitoringu osób którzy ukończyli program, z każdą osobą po programie prowadzący będzie przeprowadzał rozmowy telefoniczne, jak i utrzymywał kontakt ze służbami pomocowymi oraz rodziną w celu weryfikacji zaprzestania stosowania przemocy (np. sąd, policja, najbliższa rodzina) w okresach: trzy miesiące po ukończeniu spotkania i rok po spotkaniu, dwa lata, trzy lata,).

ŹRÓDŁO:

1. <http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/oddziaływanie-korekcyjno-edukacyjne-wobec-sprawcow-przemocy-w-rodzinie/programy-oddziaływan/>
2. Dziadulak i wsp. (2017) W poszukiwaniu skutecznych reakcji na przestępczość Instytut Wymiaru Sprawiedliwość, SCHOLAR Warszawa str.54

UZASADNIENIE

do Uchwały Rady Powiatu Brzeskiego

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na rok 2025

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową a także wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie, o którym mowa powyżej oraz o jego ukończeniu. Na mocy art. 12 pkt 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym do wyłącznej właściwości rady powiatu należy między innymi podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej.

Powiatowy Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na rok 2025 został opracowany w związku ze zmianą przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w celu zwiększenia skuteczności działań mających na celu minimalizowanie skutków zjawiska przemocy. Podstawowym celem działań programowych jest powstrzymanie osób stosujących przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy wobec najbliższych, rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Bez organizacji programu korekcyjno-edukacyjnego na szczeblu powiatowym gminy znajdujące się na terenie danego powiatu tracą możliwość skutecznego i długofalowego oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową.

Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatów rokrocznie, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazywanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa.

W imieniu Powiatu Brzeskiego program będzie realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

Uchwała nie jest aktem prawa miejscowego i nie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.